

Cementiri de Sant Cugat de Gavadons

Collsuspina

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Sant Cugat de Gavadons
Emplaçament: Al costat de l'església

Coordenades:

Latitud: 41.84624
Longitud: 2.17396
UTM Est (X): 431425
UTM Nord (Y): 4633034

Classificació

Número de fitxa: 08070 - 19
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVI-XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: NNSS, 30/3/2006
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Vic. C/ Santa Maria, 1. 08500 VIC
Fitxes associades:
[Sant Cugat de Gavadons](#)
Autoria de la fitxa: María del Agua Cortés Elía, OPC Diputació de Barcelona
Data de registre de la fitxa: dj., 16/01/2014 - 01:00

revisió:**Data de la darrera revisió:** dv., 10/10/2025 - 14:10

Descripció

El cementiri de Sant Cugat de Gavadons es troba al costat de l'església, per la banda sud d'aquesta. Queda tancat en un recinte amb un mur que el delimita del límit del turó on es troba el conjunt per la banda sud, i per la paret de la mateixa església per la banda nord. L'accés és pel costat nordoest, a través d'una porta de ferro. El mur de la banda sud té una creu de pedra. A l'interior hi ha diferents espècies vegetals, entre les que destaquen tres xipresos.

Història

El cementiri té difícil datació, tot i que els seus orígens anirien paral·lels als de l'església. Per informació oral de veïns sabem que es trobaven ossos pels entorns, fet que podria ser degut a que el perímetre del cementiri seria més gran a finals de l'edat mitjana. El 948 es cita per primera vegada l'església amb el topònim de Gavadons (Pladevall, 1971). Va ser sufragània des dels seus orígens de l'església de Sant Andreu de Tona i estava dins la demarcació del castell de Tona. Actualment és sufragània de Santa Maria dels Socors, dins l'Arxiprestat del Moianès i Bisbat de Vic, des de que l'any 1828 Collsuspina va obtenir la independència eclesiàstica. La primera menció de l'església és de l'any 968. L'església de va consagrar l'any 1083, i en aquest document hi ha una descripció del terme marcant les delimitacions. Al segle XVI l'església era coneguda amb el nom de Sant Cugat de Coll-sa-sima, ja que es trobava al cim de la serra que tanca la plana per la part de ponent i la separa del Moianès. El capbreu de 1643 (ABEV) senyala que la jurisdicció del castell de Tona agafava des de la seva formació tota la parròquia de Sant Andreu de Tona amb la sufragània de Sant Cugat de Gavadons o "coll sa sima", junt amb els masos de l'Espina, Espinoi, Collell i Padrós. L'estructura de l'església és característica del segle XII, romànica, tot i que ha sofert moltes modificacions, la més important va ser la supressió de l'absis per fer un presbiteri més gran, i el posterior afegitó de la rectoria va modificar la seva estructura externa per la banda de llevant. També es van afegir dues capelles laterals al llarg del segle XVI, cobertes amb nerviacions gòtiques tardanes i uns frisos motllurats a l'arrencada. Durant el segle XVIII es va arrebossar i enguixar tot l'interior. Al segle XIX s'hi feren novament obres, el campanar d'espadanya es transformà en un cos quadrat de gran voluminositat, es construï una sagristia adossada, i la casa rectoral que comportà la mutilació de l'absis. D'aquest segle data l'altar neoclàssic popular dedicat a sant Pere Màrtir. El portal és d'inicis del segle XX. Entre el 1971 i el 1975, la Diputació de Barcelona hi va fer obres de restauració dirigides per Camil Pallàs, que li va donar una aparença més medieval. Entre 1981 i 1984 es va fer una nova intervenció, tot i que la primera intenció era només reparar les voltes i les teulades, es va optar per retornar a l'edifici la seva imatge vuitcentista. El arxius de la parròquia de Tona es van perdre, de manera que no queda més documentació històrica que la que conserva l'Arxiu Episcopal de Vic.

Bibliografia

Gavín, Josep M. (1979). Inventari d'esglésies. Vol. 5. Artestudi, Edicions i Arxiu Gavín, Barcelona.
Pladevall, A. (1958). La parròquia de San Andres de Tona y su sufraganea de San Cugat de Gavadons. A AUSA, vol. 3, núm 23.
Pladevall, A. (1971). Sant Cugat de Gavadons. Programa de la Festa Major de Collsuspina.

